

POMOC PSYCHOLOGICZNA i PSYCHIATRYCZNA NA WSI.

Instytucje wsparcia

Iwona Raszeja-Ossowska

Warszawa 2021

Spis treści

Wprowadzenie	2
Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolach, szkołach, placówkach	4
Poradnictwo w poradniach psychologiczno-pedagogicznych	6
Wczesne wspomaganie rozwoju	8
Poradnictwo specjalistyczne w systemie pomocy społecznej.....	9
Pomoc psychologiczna i terapeutyczna w pracy z rodziną.....	10
Zintegrowane usługi społeczne w centrach usług społecznych	11
Powiatowe centra pomocy rodzinie.....	12
Realizacja leczenia, opieki i rehabilitacji psychologicznej i psychiatrycznej.....	13

Wprowadzenie

Większość problemów ze zdrowiem psychicznym może być skutecznie rozwiązana dzięki psychoterapii, farmakoterapii czy przy zastosowaniu obydwu metod jednocześnie. Dlatego warto skorzystać ze wsparcia **psychologa, psychiatry, psychoterapeuty**.

W Polsce **system pomocy jest rozproszony**. Wsparcie udzielane jest przez wiele instytucji i specjalistów o zróżnicowanych kwalifikacjach.

Część podejmowanych działań ma charakter krótkotrwały, gdyż są to działania realizowane w ramach projektów współfinansowanych ze środków europejskich. Dotyczy to w szczególności pomocy psychologicznej i/lub terapeutycznej świadczonej przez gminne ośrodki pomocy społecznej oraz organizacje pozarządowe.

Część zobowiązanych podmiotów /np. starostwa powiatowe¹/ nie realizuje ciężących na nich, i wynikających z obowiązujących regulacji obowiązków.

Problem współcześnie jest bardzo istotny i nośny medialnie. Statystyki wskazują rosnący odsetek dzieci i młodzieży wymagającej wsparcia i/lub pomocy psychologicznej i/lub psychiatrycznej. Sytuacji nie poprawia spadająca liczba lekarzy specjalistów oraz stan specjalistycznych jednostek leczenia psychiatrycznego itd.

Wielu osobom może być trudno ocenić, do kogo najpierw skierować się po pomoc: psychiatry, psychologa czy psychoterapeuty. Dobrze zacząć od specjalisty, do którego jest szybszy i mniej sformalizowany dostęp. Można zacząć od konsultacji z lekarzem podstawowej opieki medycznej w najbliższym ośrodku zdrowia.

Psychologia, psychiatria, psychoterapia to ząębające się dziedziny, z których każda zajmuje się zdrowiem psychicznym. Podstawowa różnica dotyczy uprawnień i zakresu działalności.

Psychiatra to lekarz medycyny. Może stawiać diagnozy, prowadzić leczenie farmakologiczne (wystawianie recept), kierować na specjalistyczne badania, decydować o czasowej niezdolności pacjenta do wykonywania pracy (wystawianie zwolnień lekarskich).

Psycholog jest absolwentem studiów psychologicznych. Może udzielać pomocy psychologicznej, stawiać diagnozę psychologiczną, prowadzić poradnictwo i szkolenia, wykonywać testy psychologiczne, wydawać zaświadczenia. Psycholog, jeśli nie ma dodatkowo uprawnień lekarza

---

¹ <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/lecznictwo-psychiatryczne-dzieci-i-mlodziezy.html>, dostęp: 28.11.2021 r., <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/lecznictwo-psychiatryczne-dzieci-i-mlodziezy.html>, dostęp: 27.11.2021 r.

medycyny, nie może wypisywać recept, prowadzić leczenia farmakologicznego, decydować o czasowej nieobecności w pracy.

Psychoterapeuta to osoba zajmująca się przede wszystkim prowadzeniem krótko- i długoterminowej terapii, która ma na celu zmianę w funkcjonowaniu osoby zgłaszającej się po pomoc. Psychoterapeuta nie musi, ale może być także psychologiem lub lekarzem psychiatrą. W Polsce obecnie nie ma uregulowanej sytuacji prawnej dotyczącej wymagań, które musi spełniać osoba nazywająca siebie psychoterapeutą.

Psychiatra:	Psycholog	Psychoterapeuta:
<ul style="list-style-type: none"> – jest lekarzem; – może wypisywać recepty, zwolnienia lekarskie, kierować do szpitala; – diagnozuje i leczy zaburzenia i choroby psychiczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – jest absolwentem studiów psychologicznych; – udziela wsparcia psychicznego i stawia diagnozę psychologiczną; – orzeka i opiniuje; – nie wystawia recept. 	<ul style="list-style-type: none"> – osoba, która ukończyła szkołę psychoterapii (trwającą do 4 lat) - może nią być zarówno psycholog, jak i psychoterapeuta lub jakkolwiek absolwent studiów magisterskich; – istnieje wiele szkół psychoterapii w Polsce, jednak tylko ukończenie niektórych uprawnia do otrzymania certyfikatu uznawanego przez NFZ – do psychoterapeuty możemy udać się zarówno z zaburzeniami snu, odżywiania czy depresją, jak i wtedy, gdy chcemy poprawić swoje samopoczucie na co dzień.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolach, szkołach, placówkach

Dzieciom i młodzieży, rodzicom i nauczycielom możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej **zapewniają jednostki systemu oświaty.**

Realizacja zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej jest jedną z podstawowych form działalności dydaktyczno-wychowawczej **przedszkola, szkoły i placówki.** Jej celem jest wspieranie potencjału rozwojowego i stwarzania warunków do aktywnego i pełnego uczestnictwa w życiu wymienionych instytucji oraz w środowisku społecznym.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna **udzielana dzieciom i młodzieży w przedszkolu, szkole i placówce** polega na:

- **rozpoznawaniu** indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i uczniów, jak również czynników środowiskowych wpływających na ich funkcjonowanie w przedszkolu, szkole i placówce,
- **zaspokajaniu** potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów.

Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej jest istotną częścią pracy każdego nauczyciela.

Zapewnienie uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, adekwatnej do rozpoznanych potrzeb w tym zakresie, należy do kompetencji dyrektora przedszkola/szkoły, który:

- w porozumieniu z organem prowadzącym podejmuje decyzje m.in. dotyczące zatrudnienia nauczycieli i specjalistów wykonujących zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w szczególności psychologów, pedagogów, logopedów i doradców zawodowych,
- ustala formy udzielania tej pomocy, okres ich udzielania oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy będą realizowane z danym dzieckiem/ucznikiem.

Na poziomie lokalnym – w jednostce systemu oświaty – podejmowane są decyzje m.in. o sposobach zaspokajania potrzeb dzieci i młodzieży czy wymiarze godzin, które wynikają z rzeczywistych, rozpoznanych potrzeb w tym zakresie, w tym dotyczące zatrudniania nauczycieli specjalistów.

W celu zwiększenia dostępności pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, Minister Edukacji Narodowej określił w formie rozporządzenia wykaz zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub

wychowankami albo na ich rzecz m.in. przez pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych w przedszkolach, szkołach i placówkach².

Przepisy określają, jakie zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze prowadzone bezpośrednio z dziećmi/uczniemi lub na ich rzecz, są realizowane w ramach tzw. „pensum” przez nauczycieli pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych.

O pomoc przede wszystkim należy zwracać się do placówki oświatowej (np. przedszkola, szkoły). Co do zasady, pomoc psychologiczno-pedagogiczną organizuje dyrektor takiej placówki.

Z mocy prawa, rzeczywistymi realizatorami pomocy są nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych oraz specjaliści wykonujący w przedszkolu, szkole i placówce zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w szczególności psycholodzy, pedagodzy, logopedzi, terapeuci i doradcy zawodowi.

Podstawa prawna

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych, Dz.U. 2018 poz. 1601.

---

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych, Dz.U. 2018 poz. 1601.

Poradnictwo w poradniach psychologiczno-pedagogicznych

Publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym publiczne poradnie specjalistyczne:

- udzielają **dzieciom (od momentu urodzenia) i młodzieży** pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu,
- udzielają rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży,
- wspomagają przedszkola, szkoły i placówki w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Poradnie specjalistyczne prowadzą działalność ukierunkowaną na specyficzny, jednorodny charakter problemów, z uwzględnieniem potrzeb lokalnej społeczności (np. Poradnia Specjalistyczna Młodzieżowy Ośrodek Profilaktyki i Psychoterapii „MOP”, Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno - Terapeutyczna dla Dzieci i Młodzieży ze Środowisk Zagrożonych Alkoholizmem OPTA, Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „TOP” – do spraw dysfunkcji rozwojowych dzieci i młodzieży, Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna dla dzieci i Młodzieży z Autyzmem i Zaburzeniami ze Spektrum Autyzmu).

Prowadzenie publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych należy **do zadań oświatowych powiatów**. Organ prowadzący poradnię określa rejon jej działania.

Zadania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych:

- diagnozowanie dzieci i młodzieży;
- wydawanie opinii i orzeczeń dotyczących kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży;
- **udzielanie pomocy bezpośredniej uczniom oraz rodzicom;**
- realizacja zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktyczno-wychowawczych;
- wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek.

Pomoc udzielana przez publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną jest **dobrowolna i nieodpłatna**.

Diagnoza w poradni, a także wydanie informacji o wynikach przeprowadzonej diagnozy czy opinii, odbywa się na wniosek rodzica lub pełnoletniego ucznia. Wydana przez poradnię opinia przekazywana jest do jednostki oświaty, do której uczęszcza uczeń również tylko na wniosek rodzica lub pełnoletniego ucznia.

Udzielanie bezpośredniej pomocy dzieciom i młodzieży oraz rodzicom przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne polega w szczególności na:

- **prowadzeniu terapii dzieci i młodzieży oraz ich rodzin;**
- wspieraniu dzieci i młodzieży wymagających pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- udzielaniu pomocy rodzicom w rozpoznawaniu potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży oraz w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych i wychowawczych.

W systemie oświaty działają również **niepubliczne poradnie** psychologiczno-pedagogiczne. Poradnie te są uprawnione do wydania opinii w sprawach, w których przepisy nie zastrzegają, że opinia musi być wydana przez publiczną poradnię.

Więcej informacji

- Wykaz poradni: na stronach internetowych poszczególnych Starostw.
- Wyszukiwarka szkół i placówek: <https://rspo.gov.pl/>. Uwaga: rekomenduje się korzystanie z wyszukiwarki zaawansowanej.

Podstawa prawna

Zasady działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych regulują przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych ([Dz.U. poz. 199](#) oraz z [2017 r. poz. 1647](#)).

Wczesne wspomaganie rozwoju

Wczesnym wspomaganie rozwoju obejmowane są dzieci niepełnosprawne oraz ich rodziny **od chwili stwierdzenia u dziecka niepełnosprawności do rozpoczęcia nauki w szkole.**

Podstawą do objęcia dziecka jest opinia o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju wydana przez zespół orzekających działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju mogą być organizowane w publicznych i niepublicznych: przedszkolach i szkołach podstawowych, w tym specjalnych, innych formach wychowania przedszkolnego, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodkach wychowawczych, ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych oraz poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradniach specjalistycznych, w których powołano zespół wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.

W skład zespołu wczesnego wspomaganie rozwoju wchodzi: pedagog, **psycholog**, logopeda oraz, w zależności od potrzeb inni specjaliści.

Zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju organizuje się w wymiarze od 4 do 8 godzin w miesiącu. W przypadkach uzasadnionych potrzebami dziecka i jego rodziny miesięczny wymiar godzin zajęć w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju może być wyższy niż 8 godzin. Zwiększenie liczby godzin wymaga zgody organu prowadzącego jednostkę systemu oświaty, w której dziecko realizuje zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju.

Podstawa prawna

- Orzeczenia oraz opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci wydawane są przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradniach specjalistycznych na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz.U. poz. 1743).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci (Dz.U. 2017 poz. 1635).

Poradnictwo specjalistyczne w systemie pomocy społecznej

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, **które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia** w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, **bez względu na posiadany dochód**.

Poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów.

Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii.

Poradnictwo rodzinne obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

Więcej informacji

Rejestr jednostek specjalistycznego poradnictwa w poszczególnych województwach prowadzi wojewodowie (dostęp do informacji przez strony BIP urzędów wojewódzkich).

Podstawa prawna

- Art. 46. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, 2369, z 2021 r. poz. 794, 803).

Pomoc psychologiczna i terapeutyczna w pracy z rodziną

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Pomoc psychologiczną i terapeutyczną można uzyskać w ramach świadczeń dla rodziny. Pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania (np. fundacja, stowarzyszenie).

Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- terapii i mediacji;
- usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”.

Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Więcej informacji

Informacji o pomocy dostępnej na terenie danej gminy udzielają pracownicy gminnych ośrodków pomocy społecznej.

Informacja ta powinna być dostępna także na stronie BIP.

Podstawa prawna

- Art. 8, Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821, z 2021 r. poz. 159, 1006).

Zintegrowane usługi społeczne w centrach usług społecznych

Na poziomie lokalnym można tworzyć struktury koordynujące i integrujące usługi społeczne tj. centra usług społecznych (CUS).

Utworzenie centrum jest możliwością, a nie obowiązkiem gminy. Celem CUS jest integrowanie i koordynowanie usług świadczonych wcześniej przez różnych lokalnych usługodawców (publicznych i niepublicznych) współpracujących z centrum.

Gminy, za pośrednictwem centrum, mają możliwość realizowania już świadczonych usług społecznych oraz wprowadzania nowych (jako zadań własnych fakultatywnych), wynikających z programów usług społecznych, przyjmowanych w formie uchwał przez rady gminy. Z usług CUS mogą korzystać zainteresowani mieszkańcy.

Jedną z usług społecznych może być **poradnictwo psychologiczne**.

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. 2019 poz. 1818).

Powiatowe centra pomocy rodzinie

Do głównych zadań Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie (PCPR) należy koordynowanie powiatowymi strategiami rozwiązywania problemów społecznych.

PCPR są jednostkami prowadzącymi dla: domów dziecka, placówek pogotowia opiekuńczego, świetlic i klubów środowiskowych, ośrodków interwencji kryzysowej, ośrodków wsparcia i mieszkań chronionych.

Ponadto, do katalogu zadań PCPR należą m.in.:

- **konsultowanie trudnych problemów osób i rodzin,**
- **wspomaganie rodzin zastępczych, rodzin zdeorganizowanych oraz dotkniętych patologiami społecznymi.**

Więcej informacji

Informacji o pomocy dostępnej na terenie danej gminy udzielają pracownicy gminnych ośrodków pomocy społecznej, pracownicy powiatowych centrów pomocy rodzinie.

Informacja ta powinna być dostępna także na stronach BIP urzędów.

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. t.j. z 2013 r., poz. 595).
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. t. j. z 2013 r., poz. 595).

Realizacja leczenia, opieki i rehabilitacji psychologicznej i psychiatrycznej

Leczenie i rehabilitację psychiatryczną w zakresie opieki zdrowotnej prowadzą, w szczególności:

- lekarze specjaliści w gabinetach specjalistycznych,
- poradnie zdrowia psychicznego,
- oddziały szpitalne,
- oddziały dzienne,
- oddziały rehabilitacyjne,
- zespoły leczenia domowego/środowiskowego.

Do lekarza psychiatry **nie jest potrzebne skierowanie**, natomiast w ramach świadczeń NFZ do psychologa jest potrzebne skierowanie, które może wystawić lekarz POZ lub lekarz psychiatra.

Ośrodki interwencji kryzysowej

Osoby i rodziny będące w stanie kryzysu mogą uzyskać kompleksową i interdyscyplinarną pomoc w ośrodkach interwencji kryzysowej. Pomoc obejmuje wsparcie psychologiczne i psychoterapeutyczne.

Interwencja kryzysowa to zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu (np. po zgonie osoby bliskiej, po wypadku, w związku z wykorzystaniem seksualnym etc.). Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej³.

Interwencja kryzysowa jest bezpłatną formą pomocy.

Interdyscyplinarność oddziaływań interwencyjnych wynika z charakteru doświadczenia kryzysowego. Oznacza ona przede wszystkim, że kryzys niejako „rozlewa się” na wszystkie sfery funkcjonowania wewnętrznego i zewnętrznego jednostki. Dlatego wymaga pomocy ze strony specjalistów różnych dziedzin. Najczęściej są to psycholodzy, pracownicy socjalni, prawnicy. Nierzadko wskazany jest również udział duszpasterzy, czasem pedagogów, lekarzy – w zależności od obszaru najbardziej dotkniętego kryzysem⁴.

---

³ https://www.wrzos.org.pl/projekt1.18/download/SIK_2601.pdf, dostęp: 28.11.2021 r.

⁴ www.interwencjakryzysowa.pl, dostęp: 28.11.2021 r.

Pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych jest elementem polityki społecznej państwa, w tym organów samorządowych na poziomie powiatu, które zgodnie z ustawą o pomocy społecznej zadania z tym związane realizują za pośrednictwem ośrodków interwencji kryzysowej⁵.

Więcej informacji

- Informacje o dostępności usług i terminach leczenia w ramach kontraktu NFZ są udostępniane na stronie internetowej: <https://terminyleczenia.nfz.gov.pl/#>.
- www.oik.org.pl (portal OIK - Ośrodki Interwencji Kryzysowej w Polsce).

---

⁵ Obecnie w Polsce funkcjonuje około 170 ośrodków interwencji kryzysowej. To oznacza, że 210 (ponad połowa) jednostek samorządu terytorialnego na poziomie powiatu nie realizuje zadania wynikającego z art. 19 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej. W części powiatów lub miast na prawach powiatów utworzone zostały punkty interwencji kryzysowej. W 2020 r. działało 87 takich punktów, <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/interwencje-kryzysowe-na-rzecz-osob-i-rodzin.html>, dostęp: 27.10.2021 r.